

ELŐFIZETÉSI ÁRAK.

Halfélt évesi árak:

Kassa évre . . .	8 fr. — kr.
Fel. évre . . .	4 — —
Negyed. évre . . .	2 — —

Teljesi évesi árak:

Kassa évre . . .	9 fr. — kr.
Fel. évre . . .	4 — 50
Negyed. évre . . .	2 — 25

Egyre más évi 4 fr.

kapható a kiadvánnyal és Gross G. költségigénylőjén.

BRASSÓ

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

HIRDETÉSEK felvételre: Brassóban a kiadvánnyalban Kolosstor-utca 26. sz. a. — Budapest: Eckstein Bernát, Goldberger A. V. Mezei A., Schwarzenberg. — Bácsban: Dannenberg J. Hassenstein és Vogler, Schalek Henrik. — Berlinben: Mosse Rudolf, Frankfurtban: Dabbe G. L. és Társa, — Hamburgban: Karoly és Liebsmann stb. hirdetői (írók).

Főszerkesztő:

Dⁿ WEISZ IGÁNCZ

ügyvéd.

Szerkesztői iroda:

Brassó, Lőpálya 10. szám alatt.
horv. a lap szomsz. részén illető költségekkel intéződésk.
Kéziratok vissza nem adandók.

Főelöltségek:

Dⁿ FISCHER ÁKOS

ügyvéd.

Hieronymy belügyminiszter nálunk.

II.

Átérve Hieronymy belügyminiszternek Kolozson a román kérdést illetőleg mondott beszédének tartalmára, mi abban teljesen feltevel és tárgyalva látjuk mindazt, a mi a kormányunk tudomására jutott, valamint azt, a mit a kormány — a románokat illetőleg — feladatának tart.

Hieronymy mindenképpel konstatalja, hogy miben áll tulajdonképpen az „ugyenne, zett” románkérdés és előrebocsátja azt, „hogy az erdélyi részekben a viszonyok az utóbbi időben nem voltak normálisak, mert gyűlések tartattak, csoportosulások történtek, tüntetések voltak annak bizonyítására hogy a román népnek szöcs rétegei a mostani jogrenddel megelégedve nincsenek és hogy ennek módosítására minden eszközt felhasználni hajlandók „megkülönböztette a román nemzeti komitét és az izgatókat” és másrésről „azon részét a románoknak, mely nem osztja a szélsőségeket, mely mérsékelt, számarányban túlyomó s értelemben józanabb.”

A román komitét és az izgatók — általa jól ismert — feladatát felteinteti, hogy ezek „a Magyarországgal való Unió megszűntetését akarják; haizánkban román nyelvű köz-igazgatási területeket létesítni óhajtanak; hogy ezen törekvések hazáinknak alkotmányt, az ország integritását és egységét forgatnak fel; hogy ezek az államterületből egy részt elszakítani, a nemzet egységét megbontani törekvezenek, míg a némaságra kárhoztott mérsékelt és józanabb román

nép tekintetében konstatalja, hogy „ezeknek sereimel részben jogosak, de ezen sereimel társadalmi és közigazgatási bajokra vezetőhek özve.”

Miután a miniszter úgy a románokat és törekvéseiket igen korrektül és a tényeknek megfelelőleg megkülönböztette, kötelesség-szerűleg és a közvárokozás megnyugtatósa érdekében is igen szépen és helyesen körvonaloza a kormány feladatát ezen törekvésekkel szemben, a midőn kijelentette, hogy a komitét és az izgatók törekvéseit illetőleg „nincsen olyan magyar politikus vagy magyar kormány, mely ezen aspirációkat támogatná; hogy ezekkel szemben „kíméletet nem ismerő szigorral és megakaszt nem tűrő erélyrel fogja a kormány a törvényt alkalmazni” és hogy „hazáinkat és alkotmányunkat minden ilyen kísérlet ellen a végletekig megvédelmezzük.”

A mérsékelt román nép tekintetében pedig valódi államférfiai bölcseséggel esetele a kormány feladatát, midőn felallitva elvitt azt, hogy „a kormány nemzetiségi politikájának végezéje, hogy hazánk minden polgára, nyelvi különbség nélkül közreműködőjékelvünk a nemzet megerősítésében és a haza felvirágzásán”, kijelenti, hogy „a józanabb és mérsékelt román nép jogos panaszait meg kell szívelnünk” és hogy „a választási cenzusz az egész országban ugyanazon alapon helyezendő.”

Végül meg kiemelve, hogy a kormány „és a magyarországnak a legözszintebb óhaj-tása az, hogy a románjuk nép, a melyely a legjobb békében óhajtanának élni, a ha-

zában fejlődjék s jólétnék és megelégedésnek örvendjen”; határozottan kijelenti, hogy „mi tántoríthatatlanul fogunk ezen irányban működni és hogy sem politikai irányunkat, sem ezen ezel félre való kitartásunkat nem fogja befolyásolni, ha ebben a román intelligencia egy részénél támogatásra nem, hanem akadályokra fogunk találni”; de egyuttal mintegy sajnálva konstatalja, hogy „az izgatók csak megleheztek és megbénítják a kormányt és a nemzet jóindulatú törekvéseit”, mert „az izgatókkal sohasem találkoztunk, mert az együttműködésnek a lehetősége is ki van zárva mindazoknál, a kik agitálnak és mindaddig, a mig agitálnak.”

Belügyminiszterünk ezen kiváló fontos-ságu beszédéből most már tudhatjuk az izgatók, hogy mire lehetnek elkészülve, tudhatjuk a józan román nép, hogy az izgatókat ki kell írának kébőlök, mert ezek csak a nép jólétét s boldogulását ássák alá; megtudjuk az országunk már-már nyugtalankodó magyarsága, hogy hazájának és nemzetének ügye jó és biztos kezekbe van lerve; és megtudhatjuk Apponyi és a többi ellenzéki toladók, kik „a nemzeti politika” hangzatos fraízaisával dobálóznak, a nélkül, hogy megmondandák, hogy mit akarnak, hogy mit ér Hieronymy és kormányának „nemzeti politika” alatt.

D. W. I.

Politikai hírek.

* Wekerle miniszterelnök Szatmáron. Mint Szatmárról újabban írják, Wekerle augusztus 6-án reggel nyolcezerfő órákor érkezett Szatmárra és

S hogy is no? Mert, tetszik tudni, van nekünk itt sok szónokzatotlan Űrművész a Pokol-szár és Rottenstein Mórész szappangyártó és eszenciaia intézetén kívül is.

Thalia is jómak láta sátrát bentani az ujonnan épült színházban; s hála Monory színházgáztól felrészült társaságának, oly lekesedéssel lépünk a nézőterre, mint a hogy a jó athéniek egy sopphokesi játékszímben stietek.

De akkor elkezdi nem akaron, hogy nálunk is az azket orkeszter játssa a főszerepet. Korántsem; sokkal modernelkebb vagyunk mi, a fin de siècle gyermekei. A misor a lehető legváltozatosabb Kedvő „Rosencranz” és Gildenstern”-től le az emezvezőndül Nádlyi Bertáig, a „Cavallieri”-től az Ibsen „Norá”-jáig, opera, dráma, vígjáték, színjáték, operetta, dramoletto, mind, mind képviselve van. Alkalmunk van az emberi szellem produkcióját — sokszor ugyan álomszerű, de mindig tollt gonnyal — megfigyelni. Kifőgőhag a polcain háttérben fegyver gyűjteményei, a „Probaházasság” és „Az asszony verve jó” telt ház előtt látnak napvilágot.

A furdőlvendőség ügybuzgósága folytán a kirándulások is naponta nagyobb tört bódítanak, a gazdák ebédköztel potestálisa daczára is, mert ők azt erősítik, hogy épp ekkor megereinek a leg ósatornái. Érdekes kirándulási helye vendégeinknek a „Horgász” ásványvíz forrása a Tör-

TÁRCZA.

Kovácsnai furdőlvél.

Kovácsna, 1894. július 24.

Tekintés furdőlvél ut!

Valóban benne vagyunk a legmagasabb saibsonban. Magasán jár a nap, magasan hordják orrukát Celsius és Reaumur arak, magas a furdőlvendők száma, de — szives engedelműköl, friszkesztő ut — legmagasabb a furdőlvendők tételei.

És még azt állítják, hogy nem vagyunk eléggé mágusok; nem tudjuk az anya természet-adta kincseket oly intenzíven kiaknázni és mivola, hogy vendégeinknek az itéletét kelle-messe és óhajotja tegyük!

Pedig a kis Erdély egyes részei, a szépséget, fekvést s a furdők esodás gyűjthetását tekintve, méltán tevékelhetnek világhíre jutól svájcz, stájer és tiroli testvéreiknek. Sem hantmagzatánál, ha a magam megfigyölözése meg nem szolnána bennem, hogy a furdőlvendők, mondjuk világon, a magyar furdőlvendők, külföldön meg-elegrész friss vízzel, tiszta levegővel és drága tejjel, mig ugyanezen s — de otthon — olcsó pénz-vel, luxuss, kényelmel s naponta talán országait vagy rántott csirkét Malagával kíván!

ti énekar már tovább utazik Nagy-Bánára. Azt feltételez néhány óra alatt megtekinthi a várost, azután villásgörög lesz a városához diszernében. Tövecs az a hír, hogy Wekerle a püspök vendége lesz. Idejévele előtt a szatmáriak küldötték Dáncsion follecsit a miniszterelnök, hogy a döspolgári oklevélét átadja s nappelen meg hívja a város vendégül.

* *A Kultuszminiszter a hercegszegrőndi.* Báró Eötvös Loránd vallás- és közoktatásiügyi miniszter, mint levelező írja, tegnap novére látogatott Balatonfűrésdre érkezett. Meglátogatta Vassary Kólos hercegszegrőndi és hosszabbban érkezett vele a bíboros diszebbet adott a tiszteletről, a melyre hivatalosok voltak: Fehér Ipolyápfal, Csémegi Károly nyugalmazott kuriai báró, Léway Ferenc miniszteri tanácsos, Francesics Norbert és Upton. Azok országgyűlési képviselők s a Hercegszegrőndi polgármester, a primás bizalmas embere. Az utaló kisérvő hírek szerint, a kultuszminiszter tudatta a hercegszegrőndi, hogy a kormány a primási birtokok bőrbécsésének szerződését jóváhagyta azzal a módosítással, hogy a bérleti idő hárminez évig huszonegy szállításak le. A miniszter az estei hajóra visszatért a fővárosba.

Erdély helynevei

Írta és az E. K. E. helynévtárába bejegyezték: 1901. júl. 7-én tartott ülésének előterjesztését Márki Sándor dr. (Folytatás.)

Hasonló szabályzatok azonban nem kothetnek bennünket a tudományos iskolai és magán használatra szánt térképek megdöntésénél, hogy a helynevek 2-3 felvétel vagy írásából a 22,000 község stb. név ne szaporodjon föl 44, vagy enné is, a Földrajzi Társaság már korábban kimondta, hogy minden térképen ragaszkodni kíván az illető állami helységnevtárhoz, a mennyiben azok a mi kimondásunk szabályi szerint való átírásra nem valók. Ismeretes az a heves vita, mely — de valószínűleg csupán a Budapesti Szemleben — csak most ér véget Simonyi Jenő dr. és Brückl Károly dr. közti, kik é kérdésben egészen elutasított álláspontja helyrekerült. Valóban, nem lehet elegendő érvökönként a túlságokat, melyek ellen egy a katonai, mint az iskolai térképek jelzőzésre a helynévtársa névő a Földrajzi Társaság helynévtári bizottságában elég alkalom volt fel-felolálni. Reánk most csak a Földr. társaságának ama megállapodás tartozik, hogy nem katonai térképeken is a magyar hivatalos helységnevtár adatait kell alapul venniük.

Ez azonban annyira nem dogma, hogy különösen a tankönyvirokban akárhányszor bele kell volna esnünk az erőteljes vádjába, ha kotelesség közt volna hozzá feltétlenül alkalmazkod-

niók. E téren a tudomány minálunk mindig inkább gyakorlati szempontokat tartott a magáé előtt, már kevésbé rí di vissza a chauvinizmus unatlan enlégetett vadjától. A szász németesen, a román román módrá stb., sőt, a mi legborzasztóbb, a magyar is magyarosan merte írni a neveket: a huszár Vágh helyett Bécset, Pottany helyett Potonyi, Vidin helyett Bodonyi stb. De lát az orosz rajongó meg Badint itt Budapest, Bratislavát Pozsony, Jászai Eger helyett stb., a Bach huszár pedig Wághner Amernerre germanizálta. Bőszörnyű nevét. Így azután a helynevek szabad használatra tömszomszós a nevetésesek.

Erdélyi részekben a nép s a tudomány szintén egyaránt szabatosan bánt a helynevekkel. A magyar ember Vidombákot csinált a Weidenbachból, Víngrádót a Weingartenből, Házsongárdot a Hasegardenből s mindentől hódottát a Hochstadtból Arra, hogy mit csináltak a nemzetségek a községneveket magyar elnevezésekből elég belepillantani akármelyik térképbe.

A helynevek tekintetében való ez a habozás és bizonytalanság oly régi, mint maga a magyar kartographia. Elég, ha Magyarországot két legnépszerűbb térképnek figyeljük meg Erdély helyneveit. Honterus 1528-ban külön adta ki Erdélyi térképét, míg az egész Magyarországot ábrázoló legelsőbb térkép 1559-ből a Lázár deáké. Amazon német, emez magyar szempont nyilatkozik. Hontenus németesen írt mindent. Nála Aderholy = Udvarhely, Armdorf = Árapatak, Burjuz = Borberek, Brendorf = Botfalva, Daksen = Tóvis, Halvilgen = Holdvilág, Neumark = Maros-és Kézdi-Vásárhely egyaránt, Thorrenburg = Torda stb. Szóval a kiváló szász tudós már 1528-ban megtevette azt, a mivel a szász lapok egy része most is teszi. Erdély egyéni munkatársát, Papp György urat, hogy a 1. lefordítja, önkényesen nevezi el a helyeket. A legelsőbb (1552. évi) magyar térkép inkább az akkori hivatalos magyar elnevezéseket adta meg, de a tekintettel van a népies elnevezésekre is. Nála nem Heidentorf volt, hanem Besene (Besenyő Beszterce vidékén), Feketehal (Feketehalmon) és nem Zeiden, Mihálfa (Kis-Diszend) és nem Michelsburg, Monra (Monora) és nem Donnersmarkt. Szász-Sebes (Zassebes), és Szászváros (Zauzarus) csak magyar alakban jelenik meg. Ellenben párhuzamos neveket is használ. Pl. oláh áll a Colosur név és csak utóbb a Clausenburg; előbb a Brassá s utóbb Constat; viszont Segesvár előbb németül (Sassburg) = Szehsburg) nevezi meg és csak azután magyarul (Segesvár).

Nem szűnik meg és a zavar és kapkodás mindaddig, míg el nem közzélik a magyarországi helynevek pragmatikáját. Ez, a kormány hozzájárulásával, a M. Tnd. Akadémián, a Magyar Földrajzi és a Magyar Történelmi-Társaság feladata. A miénk csak az, hogy segítsünk, a mihen lehet. A helynevek használatát nem jäték; nem szabad azt oda dobni egyéni önkénynek.

összeg jól esett a kasszino könyvtárgyarapítási alapjának.

Végül haud közöljem a nemcsakúldi adakozók nevet, kik felajánlásaikkal a multság anyagi sikerét biztosították. Első sorban fogadják köszönetemet nagy. Horn Dávid ur, a ki, mint minden alkalommal kulturális intézményeknél oly nemes gyómozlatja, ez ízben is 5 forint kegyességgel küldött. Felajánlta még is fogadják köszönetemet: Hollay Attila 2 frt, Sára Lajos 2 frt, Bajkó Barnabás 2 frt, Szócs Tójas 1 frt, Grün Dózsa 1 frt, Beudán Ferenc 1 frt, Eiser Zsigmond 1 frt, Barabás Miklós 1 frt, János Gyula 60 kr, Csia György 50 kr, Pusztai Sándor 50 kr, Sümeig Ignác 50 kr, János József 50 kr, Sümeig Ignác 50 kr.

Főszekerész ur pedig fogadja mely tiszteletlen kifejezést.

r. l.

Apróságok.

A dahók átka.

A.: Kik az a vén szatrára?
B.: Gögei toncsika anyósa.
A.: Ahát! A dahók átka.

Hasonlat.

Háziorvosság (a pénzérőhez): Hallja, ilyen koszosvöröset sem ittam meg, így érzem magam, mintahogy egy svadron südszós attakot járna a gémben.

Halálakatkaról, a műveltség-történetnek milyen fontos érteket fuádnék a helynevek ismeretéből és magyarázatából. Ezli a „Quonia geographica”-ban (1870–80. s utabban 1893) 42,000 földrajzi helynevet ismertet a megírta a geographia elnevezések történetét is. Egli műveinek leghebbre magyar támogatója s iskolásként legközelebb híve nálunk Pesty Frigyes volt, a ki „Helynevek és a Történelem”, „Magyarországi helynevek” címűjében becses művelés, de kivált az utóbbinak elszávan, oly világosan fejt ki a helynevek gyűjtésének, földrajzadásának s jelentőségének elméletét, hogy senki sem nem használhatta el tanulmányozását, a ki a kérdéssel komolyan foglalkozni akar. A tanulások végző eredményeként, levanásból azonban, egyes monographikán kívül, akadémiai szükségessé ismerünk Ortvay Tiradót, ha Magyarországot régi vízrajzi és Csánki Dezsőt Magyarországi történelmi földrajzi, melyből különben még csak egy kötet jelent meg.

(Folytatás következik.)

Román dolgok.

A „Gazeta” Hieronymi utjánál idei júl. 20-iki vezérközlésben így ír:

„A közigazgatási, közművelődési és igazság-szolgáltatási miniszterül sokkal nagyobb mértékűt szók az elnevezésteleti rendszer az állam egész területén. Mindenekelőtt ezen polói rendszerrel kell hogy szaksítsanak a hatalom legelő magyarok, ha a románokk és más nemzetiségekkel való kikübelesnek komoly alapok akarnak teremteni. Az államszintű lényegesen módosítani kell, a mivel eddig csakis a magyar nemzet erőbítését és virágzását engedi meg, a más fejlődést pedig egy tekint. mint az állam ellenséget. Ennél fogva nem vételesség és gyermekes mindazoknak reménye, a kik azt hiszik, hogy a mai politikai rendszer koretében ki lehetne csak részben is békíteni a románokat. Az, a ki Hieronymi akar, csak megmaragoyozott kifogyósítást azon létezőknek, melyek a román népet szolgálásban tartják; ellenkező az, a mit mi kérünk, a magyarországi rendszernek megújulási igényeire való felszabadítását és egy igazságos szabad kormányzat életbe léptetését, a mely a román nemzet egyéniségének ne legyen ellensége.”

A „Dreptatea” júl. 25-iki számából: „Okos ember egyáltalán fel nem telette, hogy a román nép megjelölése azon miniszter előtt, a ki a Memorandum-partindította, a komitoket beborított, a nemzeti komitét felszólalta. Ha a román nép azt megette volna, akkor mi románok olyan emberek fogtunk volna lenni, a kikből a nemzeti méltóság tagadása teljesen hiányzik. Mit tehetek volna a magyarok a mi helyzetünkben? Kölos tojásokkal fogadtak volna (?) a minisztert és Abzugot (?) kiáltottak volna. (A békeapostolat a kiegyszerek másikp fogadtak. Ott vannak a kiegyszerek ügyben halhatatlan érdemeket szerzett hasznák példái: Deák, Andrássy, Eötvös.) Itt, a „Dreptatea” túllött a ezfőn. Follevezésként tehát, ha a kikübeles ellenzői között a „Dreptatea” átkos szerepet játszott.

A „Gazeta” sürgönyei Tordáról és Szebenből: Torda, júl. 23 A miniszter tegnap este megérkezett. Az indóházán Bethlen Géza (Fispan, Rediger alispán, Kis- és Nagy-Küküllő főispánai fogadták. A miniszter ma Kulnőböz küldöttséggel fogadtak. Az alispán, a ki a megye küldöttségét vezetette, Jromét fejte ki, hogy Erdélybe jött, hogy a nemzetiség kérdése helyreálljon levárgja. A miniszter felcöbeben azt mondta, hogy van s igaz, erdélyi kérdés, de annak megoldása nem a hydra fejének levágásában áll hanem abban, hogy a hivatalnokok a népek igazságot szolgál-tassanak. A klérus küldöttségében, melyet Gergely Ignác kanonok vezetett, Luzsan Jakab egy. kath. esperes is részt vett. Volt egy román küldöttség is Topánál, a mely egy helyi érdektű kerénynt nyújtott át a miniszternek.

Szeben, júl. 23. Hieronymi miniszternek ma d. n. fél 5 órákor történt megkezdése a román s a magyarok való indóházán, öt csak (?) kozig, hivatalnokok fogadtak.

A „Drept.” ehhez még hozzáadta: „Az indóházán sok nép fogadta. A szebeni indóházán a fogadottak ünnepes volt. A bankett a főispán

* Azaz, hogy a „Brassó”-n nem járát? Szólok.

lakásán volt, részt vettek a románok is: Cozma Paulin, Russu János Sirianu és még vagy egy."

Már most melyik miod igazat?

Zichy Nándor gróf és a "Tribuna."
A "Tribuna" - A szabadelvű és katolikusok" ezúttal vezérlelkűen azt jegyzi meg, hogy ha most Zichy Nándor főnök találna azt, hogy Erdélyben kőmúra vállalkoznak, bizonyosan kősebb ok fogja lenni a románok részéről való fogadtatás felől panaszokból, mint Hieronymi miniszternek van. — És mi szavakkal azt teszi, hogy az ultramontán reakció és a román liberálisizmus (?) egy luron pendülnek.

Ugyan ebben az ezekben: "Nem fogda tehát olyan hazafialtaságnak tekinteni, Erdély autonómiáját követelő, mint a követelő jogok biztosítékát, ennél fogva nem hisszük, hogy a románok a Hieronymi által való fenyegetés fölénye miatt Erdély autonómiáját eljelenek."

Lám, hova vezet a klérális reakció! Biztosítjuk a "Tribuna"-t a felől, hogy Zichy gróf és Erdély autonómiájához nem lesz szerencseje.

Dr. Ratiu és a "Tribuna."
Rengőz vastag betűkkel írtatja a "Tribuna" az 6. oldalán ilyenekké: "A 30. (26.) 161 2 órákor kezbesítették Dr. Ratiut az államügyes rendelettel, hogy jelentkezzék a tömlőcsebe. (?) Együttel tisztelt tudatuk, hogy le van tartóztatva az elindulása, a mely a legközelebbi vonattal d. u. 4 órákor leendő."

Dr. Ratiut az elindulásig két esendő őrizte, a kik a ház ajtajától nem mozdultak.

Dr. Ratiu a kolozsvári tömlőcsebe megy, a honnan Szegedre fogja szállítani."

A "Gazeta"-nak pedig ebben az ügyben Szebenből (30. 26.) ezt sargonyik: "Egy órákor a esendőők a rendőrökkel Dr. Ratiu lakására léptek és ott 6 ó. u. 4. óráig tartóztatattak, midőn Kolozsvárra kísérték. Szállították az indóházba, mint a bünyűben elítéltek, azt későbban viszik. Mindenkinek meg van tiltva, hogy vele beszéljen. Minden hírköz és váratlanul jött. Rendelést adtak ki, hogy az indóházig senki se kísérje ki."

A "Tribuna" írja: "Coroianut ma éjjel 2 órákor agyából felkötötték és a esendőők letartóztatták." Ugyan a "Tribuna" írja: "Barbu Petrik (agyvéd Szegedben) ma 26-án rendeletet kapott a kolozsvári ügyészségtől, hogy büntetését a vázai tömlőcsebe kezdje meg."

Russu Sirianu a "Gazeta" és "Dreptatea" szerkesztői megcsigászták azért, hogy 6 mint a "Tribuna" szerkesztője, mindentől elkísérte Hieronymi. Russu most felel a gyanúsítókra és tudatja, hogy 6 mint vezt részt a bankettben, mert 6 azaltal a románok által az 6 tisztelettel adott vendégkezelésekben mulatott. Tehát a miniszterrel utazott, de másból mulatozott.

Cu daue feve.

Hová jutunk?

"Világá, pénzüháru van, az egész világ nyomorúság és sokan nem tudják, hogy hová jutunk, ha a világ nem szűnik meg. Ennek dacára a kényelmünk a letenkedésre, fenyékre hajlandók, a gonatanságú örvénye által megragadtatva, a mi vesztése vizs, a felső réteg (hoét két értetű) a költözésekkor egyáltalán nem vett gátat. Minden indóházban nagy nyüzsiség-mozgás van, a főispánok nem bírkák az utelvek osztogatását, mindannyian külföldre indulnak."

Tízzer esadt! A legtöbb azért meg, hogy elküldte utolsó vagyonukját, mások magukkal vittek aranyat váltott vagyonmaradványuknak utolsó részét és elhajrák az országok.

Nemcsak olyan országok a világon, melyben a felső réteg (hoét két értetű) a költözésekkor egyáltalán nem vett gátat, hanem a nagyobb, mérőben elvezetve volna. Egyéne, kik három nap és három éjjel felkötötték a kényelmük, a második osztályban, feleltek minden oldalra odavarré, érkeznek meg faradtan és betegesen valamelyik francia főúrhoz; mások olyan országokba mennek, melyeknek nyelvé, szokásait nem is ismerik, mindenfelé madzagon rágcsálják; vízszárterek azután pénzükből kifogyva, dühös-ködve, hogy semmit sem értek azokból, a mi-

ket láttak és hallottak; mindenzen utazó csapatok évenként legkevesebb 30–40 millió frankot költenek el külföldön. Azonban egy éven sem volt nagyobb ezek száma, mint az idén, mintha a múlt mérőben rosszabb a haza sorsa, alább a mérőben növekednek a képtelen kiadások boldonságai.

Mi lehet annak oka, hogy 30 ezer ember megvén külföldi földre és idegen levegőbe, ott hagyván egy halom aranyat?

A chi-ragaly mellett el kell ismernünk, hogy van egy igen komoly ok is. A mi földi tavry tiszta levegőjű állomásokban az élet szerelődött nyomorult, szerelődött kényelmelen és mértékletlen drága. Azon utazók és betegok, a kik haza földre mennek, annak vannak kitűve, hogy egyszerűen házukban laknának és mind olyt egynek, a mi legparasztosabb, hogy halálra unatkozának és hogy mindenzen kényelmelenségtől halatlatan nagy összegekkel fizessenek. — A külföldi fejtűnyűzők földök, pl. Éms, Viehy, Ischl, Spáa, Ostende és mások (Mehádia, Tussand, Előpatak, Borszok (?) stb.) igen kényelmes életmódot nyújtanak, változatos szórakoztatást annak felmárryit, mint idehaza. Sokan egészségégi szempontból mennek külföldre, vagy mert károsabb költönek, vagy ha éppen annyit költenek is, semint idehaza, legalább meg vannak elégedve. Azon emigránsok szemében, a mely ez ében kezdődött, emigránsok, mely az országok közegészségi szempontból tökéletes, a kormányok kell (?) közbelépni és annak véget vetni. Erre első lépés összes földünk javítása, melyek fölött rendelkezik."

Mindest az "Adeverul" írja, idel július 31-iki számában, melyeket idehaza is megszívelhetének a külföldi földre repülök.

Tanúgy.

A brassói román királyi iskolák 30-ik egyetemes értekezése az 1893–94. tanévről.

Az értező bevezetőben Plitia Miklós tanár úr befejezi a latin ortografáról írt közleményét.

A gimnáziumban 11 tanár működött. A magyar nyelv tanászke nem volt betöltve.

A kereskedelmi és realiskolákban 11 tanács, 3 kisérő és 1 rendkívüli tanár tanított.

A tanári kar a múlt évben román és német folyóiratokat mellé tartotta az "Egretemes Közoktatásügyi Szemle"-t, az "Egretemes Philológiai Közlöny"-t és a "Székely"-t.

A gimnáziumban 299, a realiskolákban 189, a kereskedelmi iskolában 84 tanuló volt. Az ele. isk. iskolákban 383 fiú, 249 leány, az ismételi iskolában 39 fiú, 27 leány. Összesen járt iskolába Brassóban az elmúlt tanévben 1220 román tanuló. Tavaly 1165 tanuló volt. Szaporodás 57.

Az érteztési vizsgát — mint annak idején közöltük — 19 tanuló tette le.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A királyné utazása.** A királyné több napi tartózkodás után Mendelhofból eltávozott és kőcsin Sigmundskornba ment, a honnan Kolónváron Ischlbe szándékozik utazni. A királyné melléhozi tartózkodása alatt egy vezető és felolvasója társaságában számos kirándulást tett.

— **Carmen Sylva egészsége.** Kolónzből telegrafálják, hogy a román királyné egészsége annyira helyreállott, hogy a fejedelemszenny mir ünnepségekben is részt vesz. Mint a "Kolónzer Zeitung" jelenti, a királyné tegnapelőtt a fegyverhausi kastélyban, Newerldeben, nagy ünnepet rendezett, melyben 150-en, köztük a wied hercegné, vettek részt.

— **A memorandum-per vége.** Ratiu János dr., aki a memorandum-perben két évi államfogházra ítélt, tegnapelőtt Kolozsvárról az Szegedre utazott, hogy megkezdje büntetését.

— **Futásai.** A helyben és környéken ide-másodó 1 sz. és 6. kir. huszárezred tisztikar áll augusztus 1 én d. u. 3 órákor Rozsnyó mellett nagy futtatást rendez.

— **Croquet.** Romániai nyaralóink kedvence játéka a croquet és kiutató nekünk nyilvános játékehelyek nincsenek, minden szabad és árnyosok helyet fel kell használni a játékhöz. Teg-

n p. d. u. az alsó sétányt egyik kevésbé látogatott helyen ültették fel a croquet játékokat és a brassóiak perze álmúva nézték, milyen passzióval játszanak nagyok és kisseinyek együtt. Valóban idejé volna, ha a városi tanács a rig hangzatosabb játékehelyekéig végre megvalósítaná.

— **Mi lesz velünk?** Már téli a szokkai, a kik ilyen forró napokban a Kis-Bolygóra, Malom-Diak- és más utazásban letünk? Nincs ivóvízünk! Nem gondolt nekik a tanács a csatornázásán! Van egy rossz szavattusunk Vóder előtt és egy vékony esernyőnk a Malom-utca végén. Senki sem tőri azon a forró napok a szavattusunk! Azo ott átható, az a kis esernyő pedig több száz embernek s állatnak fölfogója sem elég. Kerjük a tekintetes tanácsot, könyöröljünk rajtuk is, szegény adózó polgároknak! Ha nem könyöröl, jöbök megynék, mert az az állapot tarthatatlan. Nem ér nekünk semmit az a felső-sétány pompás szökőkút, ha mi itt szomjban vesztünk el.

— **Czigányok!** Tudva van, hogy a Bolonya Ut utazói járta a deli oldalon kegyetlenül megkínozta az azon járók lábait. A napokban a Czigányokban két mérő között kiűtött a czigány-virtus, a ezivakosok. Csakugy kiűtött egymástól a igen-ostogatosított czigány-állok, melynek az egyik rosm" így vetett vizet: "Hogz hittemen fűsz a városkapitány arra, hogy meztelen meg huszszor fel a huszszor le a Medvétől Lázár Ádám szomszéd-átalig!" Erre a másik mérő elszörnyűköve így kiűtött a Maró: "Már én is látom! (Verjen meg az Isten!) és ott hagyta előlfeleit."

— **Hangverseny.** A katonazenekar vasárnap, július 29 én a. N. 1 kerthi helyiségében, kedvezőtlen idő esteben a kerthben hangversenyt ad.

— **Báhné adománya.** Blaha Lujza asszony, mint Sifókörrel jelenti, tegnapelőtt föltelepének tiszteletjéért, 150 forint, a "Balatoni kultur-egylet" ezéjára elküldte Fejér Ipoly főispánnak.

— **Tűzök Kovásznán.** Egy tegnapi d. u. lapunk zántárok Kovásznánról érkezett távirat szerint: Kovásznánott egy és tegnapi két tüzesolt volt Kovásznán, sőt az utolsó a sürgöny feladásakor d. u. 3 óra 25 perczek, még mindig dühögött.

A budapesti vasúti tisztekhez tanfolyamon, melynek ezúttal is felolvasó olyan egyetemes elnöki kiképzése, kik vasúti vállalkozók, a forgalmi, kereskedelmi és távirati szolgálatban, mint hivatalnokok alkalmazást kívánának nyerni, szeptember 1-én a nyolcadik tanári veszi kezdetét. Felvilágosított személyesen, vagy a postadji bekielése ellenében, írásban a tanfolyam igazgatóság (Budapest, VIII. Luther-utca 3.) ad.

— **A hollandi királyné férjhez megy.** Német-alföldnek állt tizmegye esztendő a királyné s már is férjhez megy. Károly, a dán trónörökös fia, a boldog vélegény, a ki most huszonkét éves. Az eljegyzést — mint írják — a napokban fogják nyilvánosságra hozni.

— **A közönségi és Körörcsok országos egyesületének** rendkívüli közgyűlése élénk részvétel mellett folyt le Lőcnyén Fennre dr. megnyitása után, a megválasztott központi titkári állás betöltése körüli fel a tagokat. Egyhanglagon dr. Jutassy József választást nyert meg az egyesület titkárával. Előnk felolvassa a VIII. nemzetközi közegészségi és demográfiai kongresszus felkutatásának átiratát, melyben az egyesületet kongresszus bizottságát közök kiküldése által keresi meg. Kiküldetnek megválasztásról: Lőcnyer dr. Kiküldetnek elnöke, Hírkő László, Pestmegye tiszti főorvosa, és Jutassy József, az egyesület titkára. Jutassy indítványára határozata ment, hogy az évi rendes nagygyűlés az évi szeptember. hó elején a nemzetközi kongresszusnak egyidejűleg tartassék meg, midőn nagyobb számú tagok jelenléte várható a fővárosban. A választmány továbbá megbízottat azval, hogy az általános közgyűlést szűk reform törvényjavaslata négy a nagygyűlés megtársa előtt közzé napirendre és környét nyújtson be a képviselőházhoz a közegészségügy állomásaia iránt.

— **Az oléander virága** megres. Senki sem híné, hogy az a kedves mandulagazny oléander-virág mily veszedelmesen mérges kis Jóság. A napokban valami lakodalmi alkalmatosságnál oléander-virág díszítését fel. Felútt, hogy másnap mindazok, kik a tartóbtól este, erős és gyomoraltatalmakban megébégdztek. Az orvos megállapította, hogy a betegség oka az oléander-virág volt. Később elmondta, hogy tu az oléander-levelet kikapott nedve nyújt sebzelt ér, az rögtön dagadni kezd és erős fájdalommal okoz.

Vasúti menetrend.

I. Vonatindulások.

Budapest felé: Vegyes vonat 508 reggel Gyorsvonat (Kolozsváron át) 245 d. u. Személyvonat 743 este. Expressvonat (Aradon át) 1026 este.

Bukarest felé: Gyorsvonat 459 reggel. Expressvonat 514 reggel. Vegyesvonat 11— d. u. Gyorsvonat 219 d. u.

Sinaidra: Személyvonat este 618 (csak jun. 1-től, minden esütörtökön, ünnep- és vasárnapon).

Kézdi-Vásárhely felé: Vegyes vonat 450 reggel. Vegyes vonat 850 d. e. Személyvonat 310 délután.

Brassó Bertalanról Zernstee: Vegyes vonat 950 d. e. Vegyes vonat 513 d. u. Vegyes vonat 925 este.

II. Vonatérkezők.

Budapest felé: Személyvonat 8— reggel. Gyorsvonat (Kolozsváron át) 249 d. u. Expressvonat (Aradon át) 507 reggel. Vegyesvonat 1025 este.

Bukarest felé: Gyorsvonat 218 d. u. Vegyesvonat 701 este. Expressvonat 1019 este. Gyorsvonat 1037 este.

Sinaidról: Személyvonat 740 reggel (csak jun. 1-től, minden esütörtökön, ünnep és vasárnapon).

Prédrolról: Személyvonat csak pénteken 701 reggel.

Kézdi-Vásárhely felé: Vegyes vonat 819 reggel. Személyvonat 150 d. u. Vegyes vonat 720 este.

Zernstee felé Brassó-Bertalanra: Vegyes vonat 711 reggel. Vegyes vonat 119 d. u. Vegyes vonat 806 este.

A budapesti értéktőzsde árforgatója

1894. június hó 26-án.

Magyar aranyjárdék 4 $\frac{1}{2}$	121.30
Magyar koronajárdék 4 $\frac{1}{2}$	96.—
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 $\frac{1}{2}$	127.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 4 $\frac{1}{2}$	102.50
Magy. kel. vasút áll. kötv. 1876-ból	124.—
Magy. földterhm. kötvény 4 $\frac{1}{2}$	95.50
Halmási jog megváltási kötvény	100.25
Horvát-szlavon földterhm. kötvény	96.—
Magy. nyerceménysorsjegy kölcsön	151.—
Tiszaszab. és szegedi sorsjegykölcsön	143.—
Osztrák járadék papírban	93.50
Osztrák járadék ezüstben	95.50
Osztrák járadék aranyban	122.—
Osztrák koronajárdék 4 $\frac{1}{2}$	98.—
1890. évi osztrák államsorsjegy	147.50
Osztrák-magyar bankrészevény	1015.—
Magyar hitelbank-részevény	449.25
Osztrák hitelintézeti részevény	383.—

Osztr.-magy. államvasúti részevény	352.25
20 frankos arany (Napoleon)	990.—
Németbirodalmi márká	61.15
London vista	124.00
Páris vista	49.30
20 márkás arany	12.92

Nyitlér.

(Ezen rovat alatt megjelent közlöményekről nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Henneberg G. (es kir. udv. szállító) selyemrendelők lakására közvetlenül szállít: *fehér, fehér és színes selyemanyagokat méterenként 45 krtól 11 ft 65 kgr postabérré és vámmentesen, sima, enklis, kockázott és mintázottak, damaszott stb. (mintegy 240 különböző minőségű és 2000 különböző szín- és árnyalatban.)* Miniatűr postafülsővel küldetnek. Svájczba ezimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Laptulajdonos:

Dr. FISCHER AKOS.

Kiadó: A „Brassó” nyomdája.

Newyorki Germania

életbiztosító társaság.

Európai osztály: Berlin, Leipziger-Platz 12. sz.

Magyarországi osztály: Budapest, VII. Erzsébet-körút 54. sz.

Átlag 1893. december 31-én:

Érvényben lévő kötvények 277 millió M.

Tényleges vagyon 75.413.116 M.

Referenciákat ad
a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

A NEWYORKI GERMANIA életbiztosító társaság

magyarországi osztályának

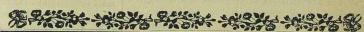
Erdély, Szlavonia, Horvátország és Boszniai vezérképviselőisége:

Brassó, Lensor 25. szám, I. emelet jobbra.

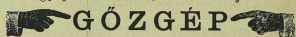
Telephon: 81. szám.

Ügynökök alkalmaztatnak.

(117) 19—

Egy jókarban lévő, 6—8 lóerejű

Maier-féle expansio-kormányossal és szabályozóval, valamint a hozzátartozó hengergőzkazán, 6 $\frac{1}{2}$ méter hosszú, 0-97 méter átmérőjű, 6. légköri hajtónyomásra kipróbálva, jutányos áron eladó.

A gőzgép és kazán még üzemben vannak és működés közben megtekinthetők.

Bővebb felvilágosítást ad

HORNUNG Testvérek
hajlítótű- és horganyára
Brassóban.

3-6

HIRDETÉSEK

felvételnek

a kiadó-hivatalban.

ZELLERIN M.-féle gyár részvénytársaság

Budapest, VII. ker., Nagydiófa-utca 14. sz. a.

PASTEUR-rendszerű szűrő-készülék

(Chamberland szabadalma),

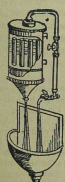
mely a legegyszerűbb módon, bármely tisztalanság esetén, kristálytiszta vizet szolgáltat.

Pasteur rendszere az egyetlen, melynek segítségével a vizet mikrobáktól és baktériumoktól mentesen át lehet szűrni s így minden ragályzó anyagtól: cholera, typhus, diltól stb. a vizet mentesíteni lehet. Orvosi és közegészségügyi tekintélyektől elismerve: Budapest járványbiztoságától tegmelegben ajánlva!

Képes árforgatók ingyen és azonnal rendelkezésre áll.

Brassó, nyomtatja és kiadja a „Brassó” nyomdája — Grünfeld Vilmos.

Vázlatokhoz.

VIZMŰVEK BERENDEZÉSE és CSATORNÁZÁSOK

városok és községek számára.

Légszusz. és vízvezetékek.

Légszusz. és villamos világítás.

Csillár-raktár.

Központi fűtés, ventiláció.

Gőz-mosó, főző- és fürdő-lelep, építő-bádogos művek, ércöntődek, horgany diszilmények gyára.